

Græsfirbenet *Takydromus sexlineatus* – et herligt lille firben

Jan Grathwohl & Jonas Olsen

Den lille firbenslægt *Takydromus* er udbredt med 13 arter i Østasien, fra Amurregionen og Japan i nord til Malaysia, Borneo, Sumatra og Java i syd, vestpå når den til Burma og østpå til Japan.

Formålet med denne artikel er at fremme kendskabet til disse små firben, som vi har set udbudt til salg op til flere gange inden for det sidste stykke tid, men som man ellers aldrig hører eller læser noget om.

Græsfirbenene, som disse små vævre fyre ofte kaldes, har en hale der er fra 2 til 5 gange snude-gatlængden, hvilket skulle kunne hjælpe dem til at komme hurtigere frem igennem højt græs eller anden høj vegetation. Dette blev af Hauschild (1986) afprøvet på *T. sexlineatus ocellatus*, som lagde benene ind til siden og snoede sig frem de første 20 cm, hvorefter de søgte ned til bunden for at komme frem på normal vis. *T. smaragdinus* bruger denne specielle fremdrift imellem græs langt mere end *T. sexlineatus ocellatus*, de bevæger sig faktisk langt hellere imellem græsset end på jorden.

Takydromus sexlineatus

Vores erfaringer begrænser sig til et enkelt par af *T. sexlineatus*, som vi desværre aldrig fik underartsbestemt, da vi på det tidspunkt ikke havde kendskab til, at der fandtes flere underarter.

Arten *T. sexlineatus* er opdelt i to underarter, som adskiller sig fra hinanden på følgende karakter:

- *T. s. sexlineatus* har 2 lårporer på hver side.
- *T. s. ocellatus* har 1 lårpore på hver side.

Udbredelse

Ifølge Smith (1935) er *T. s. sexlineatus* udbredt i Burma (Rangoon, Bhamo, Namhkam, N. Shan), Assam, Sumatra, Java og Borneo. *T. s. ocellatus* er ifølge Hauschild (1986) udbredt i Sydchina, på øen Hainan, i Thailand, Laos, Cambodja, Vietnam samt i det nordlige Burma og Malaysia.

Beskrivelse

Hannen hos *Takydromus sexlineatus* er brun eller grønligbrun på ryggen med et metallisk skær. En lys grøn dorsolateral stribe starter over øjet og strækker sig til haleroden; denne stribe er oftest kantet med sort over og under. Siderne kan have en række af hvide ocelli («øjepletter») med sorte kanter. Den brune farve ender halvvejs nede af siden og er ofte kantet af en tynd sort stribe, som starter ved næseboret og passerer over øret. Øvre hovedskjold og øverste del af halen med små sorte pletter, nedre del og overlæben grønligt hvid.

Hos hunnerne er det brune blegere i den øvre del, dorsolateralstriberne er mindre tydelige, og der er ingen ocelli.

Ungerne ligner hunnerne til forveksling.

De bliver 6 cm fra snude til gat og kan opnå en totallængde på 36 cm.

Æg og unger

Hos *Takydromus sexlineatus ocellatus* gravede hunnen ifølge Hauschild (1986) et ca. 7 cm dybt hul i nærheden af en bestemt stamme i terrariet og klatrede derefter et lille stykke op ad stammen, til hendes kloak var ca. 2 cm over hullet. Så lagde hun to 10×5 mm store, ovale snehvide æg, som hun ikke tildækkede. Hauschild (1986) dækkede selv æggene og lod dem blive i terrariet, der havde en bundtemperatur om dagen på 24°C og 20°C om natten.

Efter 46-48 dage klækkede ungerne, som havde en snude-gatlængde på 15 mm og en halelængde på 45 mm. Ungerne blev fodret med bananfluer og op til 3 mm store græshopper.

Hunnerne kan lægge op til seks kuld på en sæson med 17 dages mellemrum.

De voksne dyr synes ikke at forgribe sig på ungerne, derimod skal man passe på, hvis man holder dem sammen med f.eks. anoler, som kan finde på at æde de nyklækkede unger.

Terrariet

Det par, vi har haft med at gøre, gik i et terrarium på 100 × 100 × 50 cm (højde × længde × dybde), som var indrettet med guldranker, en fugleredebregne og diverse andre planter. På kryds og tværs i terrariet var der anbragt nogle store solide grene; bundlaget var spagnum.

Foruden *Takydromus sexlineatus* var der også tre grønne anoler (*Anolis carolinensis*) og et par husgekkøer (*Hemidactylus sp.*). *T. sexlineatus* skulle ifølge Hauschild også gå godt i spænd med *Anolis lineatopus*, *A. cybotes*, *A. chlorocyanus* og andre anolearter af samme størrelse som disse.

T. sexlineatus er meget interessant at iagttage under sin fodesøgning, hvor den ifølge egne iagttagelser ofte bruger sin hale til at styre med. Den springer ikke særligt godt, hvorfor den må jage mere aktivt end f.eks. anolerne. Når den skal ned på jorden efter bytte eller lignende, snor den ofte halen om en gren eller et blad og kan på den måde komme ned uden at springe.

Takydromus sexlineatus æder alt levende af en passende størrelse, f.eks. græshopper, fårekylinger, melorme og fluer.

LITTERATUR

- Boulenger, G.A. 1921. Monograph of the Lacertidae. Brit. Mus., Nat. Hist. Vol 2. 451 pp.
- Cheng, H.Y. 1987. The Status of a Lacertid Lizard *Takydromus stejnegeri* Van Denburgh in Taiwan. J. Taiwan Mus., 40(2): 13-17.
- Hauschild, A. 1986. Bemerkungen zur Haltung und Zucht der Langschwanzzeichse *Takydromus sexlineatus ocellatus*. Herpetofauna, 8(44): 11-15.
- Karsen, S.J., Lau, M.W. & Bogadek, A.. 1986. Hong Kong Amphibians and Reptiles. Urban Council, Hong Kong. 136 pp.
- Obst, F.J., Richter, K. & Jacob, U. 1988. The completely illustrated atlas of reptiles and amphibians for the terrarium. T.F.H. Publ., Neptune City, New Jersey. 830 pp.
- Smith, M.A. 1935. The Fauna of British India, including Ceylon and Burma. Reptilia and Amphibia. Vol. II – Sauria. Ralph Curtis Books (reprint 1973), Hollywood, Florida. xiii + 440 pp.
- Takenaka, S. 1980. Growth of the Japanese Grass Lizard *Takydromus tachydromoides* in relation to reproduction. Herpetologica, 36(4): 305-310.
- Taylor, E.H. 1963. The Lizards of Thailand. Univ. Kansas, Sci. Bull., 44(14): 687-1077.
- Yu, H.T. & Day, T.T. 1984. The Occurrence of *Takydromus sauteri* in Central Taiwan. J. Taiwan Mus., 37(2): 57-58.

Græsfirben, *Takydromus sexlineatus*. Foto: M. Förster.